

Barbara Buczek-Płachtowa, Dorota Partyka, Bolesław Kobielski

Warszawa - Zamek Królewski. Strefa V

Informator Archeologiczny : badania 5, 272-273

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

długości fragment muru ceglanoego w wiązaniu polskim, grubości i cegły oraz fragmenty fundamentu budynku ze ścięciem drewnianym.¹ Datowanie na podstawie wymiarów cegły ustalić można na I poł. XVI wieku.² W rejonie wieży Zegarowej odsłonięto całkowity zarys znanej już uprzednio budowli.³ Stwierdzono iż piwnice składały się z dwóch sklepionych pomieszczeń a wejście do nich prowadziło po schodach przy elewacji północnej.⁴ Datowanie obiektu nie uległo zmianie /tj. XIV/XV w./⁵

Stwierdzono, iż skrzydła zamku wazowskiego /poziom piwnic/ realizowane były otapani w wykopach wąskoprzestrzennych.⁶ Przewidywane wykonanie osterech piwnic - wykamano tylko dwie.⁷ Adaptowano mury budynku gotyckiego w skrzydle południowym i piwnice budowli przy wieży Zegarowej.⁸ W wieży Władysławowskiej stwierdzono wypełnienie gruzem, kamieniami i kamieniarką profilowaną wnętrza już w XVII wieku.⁹ Istnienia wiązania gotyckiego nie stwierdzono poza licem Domu Dużego, w którym istnieje otwór sejsjeliowy do piwnicy gotyckiej o jednym słupie.¹⁰ Ponadto odsłonięto szereg murów XVII, XVIII i XIX-wiecznych z licznymi przebudów, kanałów i zabudowy gospodarczej.¹¹

Antoni Kasinowski

WARSZAWA-ZAMEK KRÓLEWSKI
Strefa V

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska P.P. PKZ Oddział w Warszawie

Badania prowadzili mgr Barbara Bucsek-
Płahtowa /autorka sprawozdania/, De-
reta Partyka i Bolesław Kobielski.¹² Fi-
nansował Urząd Konserwatorski m.st.
Warszawy.¹³ Pierwszy sezon badań.¹⁴ Zabu-
dowa przed fasadą wazowską /XV-XVII wiek/.

Badaniami objęty był teren położony między narożnikiem północno-zachodnim zamku, a Wieżą Zegarową, przed jego zachodnią elewacją.¹⁵

Najważniejszym obiektem odsłoniętym w tym rejonie są XV-wieczne piwnice należące prawdopodobnie do budynku Sądów Ziemskich.¹⁶ Są one usytuowane pod kątem 60° do wazowskiej bryły zamku i w swej głównej masie zajmują teren na sennątrzą murów zamkowych.¹⁷ Najlepiej zachowany jest narożnik północno-zachodni, najgorzej ściana południowa, którą w dużej mierze zniszczyła współczesna studzienka kanalizacyjna.¹⁸ XVII-wieczna zabudowa natomiast zniszczyła tylko te partie murów, które przeszkadzały bezpośrednio w pracach muratorskich, inne zaś wykorzystano jako część składową murów wazowskich.¹⁹

Na sennątrzą od strony Placu Zamkowego zachowały się elementy całego wąskiego pomieszczenia, zajmującego całą szerokość budynku, z dobrze zachowanymi fragmentami sklepienia oraz duży fragment znacznie

szerszego pomieszczenia, przeoklepienie /jak świadczą o tym ślady tynków/ w przeciwnym kierunku w skos do pomieszczenia wąskiego.¹

Na terenie piwnic wazowskich odsłonięto ceglany próg gotyckiej piwnicy oraz w jego rejonie resztki muru klatki schodowej, przylegającej do północnej ściany budynku gotyckiego.²

Piwnica była prawdopodobnie wykorzystywana, w czasie kiedy stał już Zamek Królewski, gdy górne partie budynku gotyckiego zostały rozebrane. Świadczą o tym portal w zachodniej ścianie zamku prowadzący z piwnic wazowskich do piwnicy gotyckiej.³ Na te również wskazują materiały masywne, zwłaszcza ceramika występująca tu w dużych ilościach.⁴ Poza maszynami siwymi, wcześniejszymi; mamy tu do osylenia z bardzo dużą ilością maszyn polewanych, charakterystycznych dla całego terenu Starego Miasta.⁵

Wykop sondażowy wykonany wewnątrz pomieszczenia wskazuje na kilka poziomów użytkowania.⁶ Dokładniejsze jednak dane będą możliwe po całkowitym zakończeniu badań, które w tej chwili są jeszcze w toku.⁷ W wykopie na zewnętrznej ścianie, przy samej zewnętrznej elewacji zamku odsłonięto w ziemnej ścianie duże skupisko kafli renesansowych pochodzących przypuszczalnie z esterech pieców.⁸ Wiele przemawia za tym, że możliwa będzie rekonstrukcja co najmniej dwu z nich.⁹

Poza tym odsłonięto duży fragment XVII-wiecznego bruku z intensywną warstwą kulturową.¹⁰ W partiach przylegających do piwnic gotyckich położony był on na elementach zniszczonego muru gotyckiego, pochodzącego prawdopodobnie z w/w klatki schodowej.¹¹

WARSZAWA-ZAMEK KRÓLEWSKI
Strefa III i V

Instytut Historii Kultury Materialnej
PAN w Warszawie

Badania prowadzone przez 12 pracowników naukowych, koordynował dr hab. Stanisław Suchodolski,¹² brali w nich udział pracownicy w ramach czynu społecznego.¹³ Finansował IHKM PAN.¹⁴

Terenem badań była strefa V - przed fasadą zachodnią Zamku oraz strefa III - taras od strony trasy W-Z, czyli południowo-zachodnia część zespołu zamkowego, od Włósy Zegarowej do Bramy Grodzkiej.¹⁵ Wykonano 24 wykopy o łącznej powierzchni 3,5 ara i miąższości warstw 0,5-3 m.¹⁶ Na skutek wielkiego zniszczenia terenu przez nivelacje nigdzie nie stwierdzono ciągłych mawarstwień.¹⁷ Zachowały się tylko te ich fragmenty, które należały na zboczach lub we wnękach mgłębiowych w całość.¹⁸